

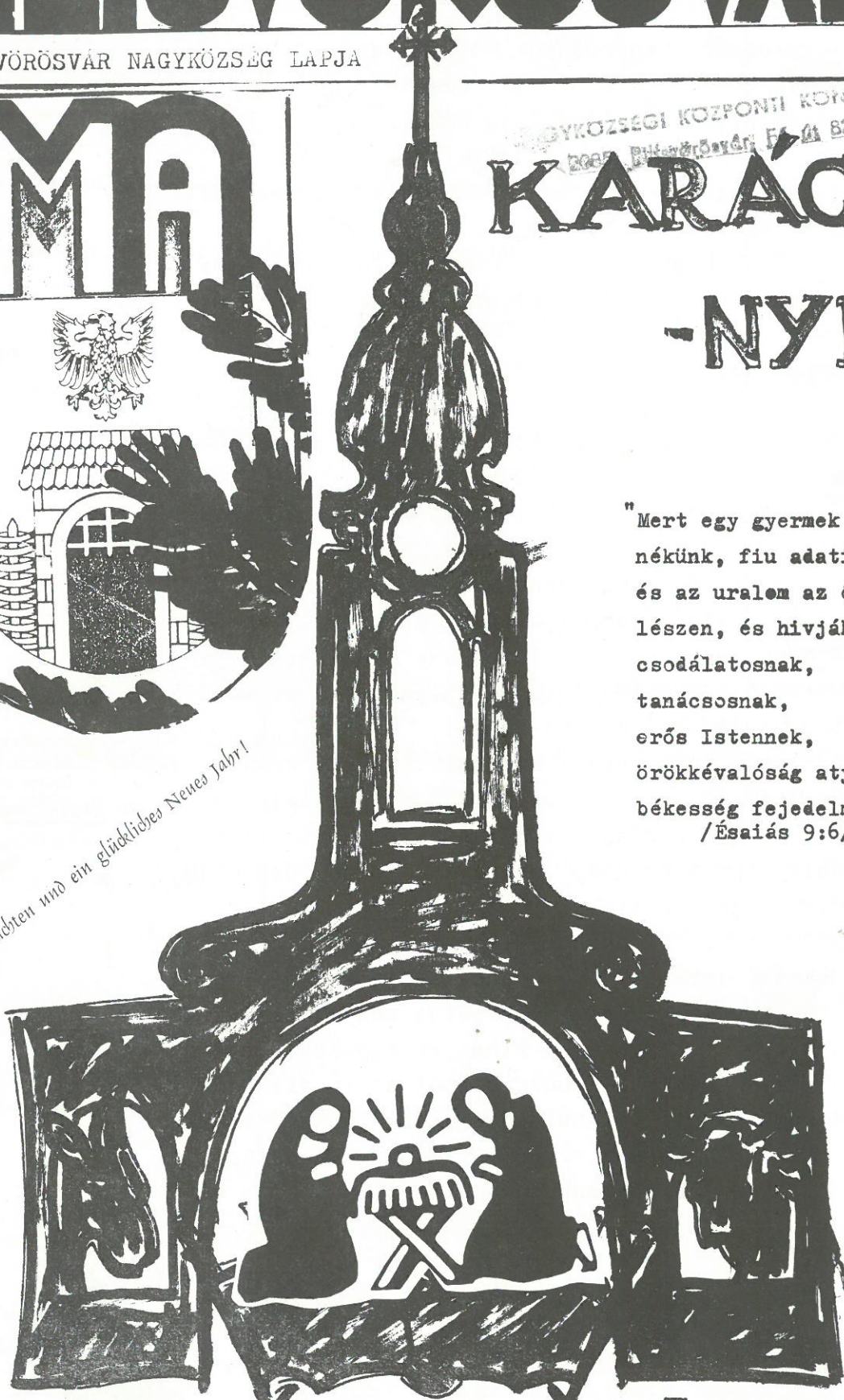
PILISVÖRÖSVÁR

PILISVÖRÖSVÁR NAGYKÖZSÉG LAPJA

...GYKÖZSÉGI KÖZPONTI KÖNYVTÁR
2008. ...
KARÁCSONYI

Gesegnete Weihnachten und ein glückliches Neues Jahr!

"Mert egy gyermek születik
nékünk, fiu adatik nékünk,
és az uralem az ő vállán
lészen, és hívják nevét:
csodálatosnak,
tanácsosnak,
erős Istennek,
örökkévalóság atyjának,
békesség fejedelmének!"
/Ésaiás 9:6/

KÜLÖN'SZÁM

Az öröm állandóságot kíván

A pilisvörösvári hagyományok között tartjuk számon az újonnan épült családi házak szentelésének szokását. A szertartásban így imádkozunk: "Kérünk Mindenható Atyánk, hogy ez az épület biztonságot és bensőséges légkört nyújtson a lakóknak, éljenek béke-
kességben és szeretetben!"

Úgy gondolom, hogy a gyakran csupán szokásból elhaddart karácsonyi üdvözlés helyett valami ilyesfélét kellene kívánnunk egymásnak.

Az emberek nagy része úgy általában akarja a bensőséges családi légkört, igényli a szeretetet és a békességet. Ezek megteremtéséhez azonban idő és önmagunkat nem kímélő igyekevés kell.

A házszentelés öröme betölti a háziak és vendégeik szívét, sőt, a szemekből is sugárzik. Magával ragad minden jelenlevőt, mert benne van az építetők, az építők, a jószívvel segítők jóakarata, törekvése, kemény munkája, áldozatos lemondása pihenésről, szórakozásról. A ház felépítésének folyamata a mi karácsonyi ünneplésünk jelképe lehet.

A házépítés a tervezéssel kezdődik. Először csak a férj és feleség, esetleg szüleik és jóbarátaik beszélgetnek, álmodoznak. Később már rajzok rögzítik az elgondolásokat. A hatósági engedélyek elnyerése után kezdődik a megvalósítás.

Aki Karácsonykor bensőséges légkört akar otthonában, az tudatosan tervezze maga és családja életét! Nézen körül! Legyen kíváncsi! Vizsgálja meg az irányzatokat, amelyek életformaként kínálják magukat! Mérlegelje, hogy ezek képesek-e boldogságot adni, állandósítani! A hamar véget érő boldogság, a csak karácsonyi egymásra mosolygás nem az öröm, inkább a keserűség forrása. Az Úr Jézus megadta a vizsgálódás és a választás szempontjait: "Gyümölcseikről ismeritek meg őket".

A házépítés az alapok helyének kiásásával kezdődik. Olyan munka ez, melyet mindenki el tud végezni, mégis, komolyság, lelkiismeretesség, felelősségtudat kell ehhez is.

ANDRO LOLESHTYE

Krechuno

Ande terno yivend
Bashon le bradura.
Le opre zubuno,
Kode zha-tar numa.

Trosnayvesa po play:
Tato dikhlo phande;
Baxtalo nyevo bersh
Bishav le malyange.

ANDRO LOLESHTYE

Karácsony

Téleleji szélben
Karácsonyfák zúgnak -
Jó meleg kabátban
Indulj csak az útnak.

Megfázol a dombon,
Vegyél meleg kendőt,
Kívánj a mezőknek
Boldog újesztendőt.

Szegő László fordítása

A bensőséges családi életre törekvő, az igazi Karácsonyt akaró ember ásson le önmagában jó mélyen! Fedezze föl önmagában a jó és szép emberi tulajdonságokat, de ismerje el gyengeségeit, hibáit is! Ha ez az önvizsgálat, ez az önmagunkra ébredés nem következik be, alapok nélküli lesz életünk, képtelenek leszünk a Karácsony igaz megünneplésére. Törekvésünket nem kíséri tartós öröm és boldogság.

A kiásott árkokat kő, kavics, cement keverékével töltjük be. Folyékony anyag ez, amely fölveszi az árok formáját, ám egy-két nap múlva már szétbonthatatlan egységet alkot. Ilyen erős összetartozás-tudatot adhat nekünk a keresztény Karácsony, ha életünk alapja Jézus Krisztus, az Ő személye, igazsága, tanítása, életpéldája, megváltó kereszthalála, föltámadása. Pál apostol mondja: "A lerakott alapon kívül, amely Jézus Krisztus, mást senki sem rakhat". A karácsonyi öröm csak az Úr Jézussal tartott kapcsolatunk által lesz állandó életünkben.

LEKSA MANUSH

Cigány karácsonyfa

Gyigaszt!
Vigaszt!

Kis szunyog!
Luce!

Zuce!
Kicsi fog!

Nézzétek csak,
nézzétek csak,
látogatóba ki jött,
ki hozott fényt, örömet!

Erdei ág, rajta toboz,
vidám újévet íme hoz,
kisgyerekek szívébe
súg titkot, édes-fényest,
rakjatok díszet hegyébe!

Jön a Téliapó valahol,
nagy batyujából kipakol
kis rókát,
nyulacskát,
farkas-fit,
mókuskát...
(Csokoládé mind, s havas!)

Mézeskalács a kakas,
narancsot
hoz, almát
és édes kenyér halmát!

KARÁCSONY, FEKETE GLÓRIA

Léleknek nem hozel békét
ó busa isteni angyal!
Vér-illates a karácsonyfa,
-glória-
aggatva iszenyattal.

Feszferes tüzek emléke
perzsel, mint uj pekolkör,
ferog a váres lángrózsában,
-glória-
csillagszóró ha fröcsköl.

Csillagig nővő halálfa,
ragyognak vér-zemáncos
gömbjeid - szemem fájva zendül
-glória-
a holtak hemlekáhez!
/Nagy László/

A házépítés nagyon gondosan elvégzendő mozzanata a falak szigetelése, a talajvíz távoltartása. Évtizedekre meghatározza a ház s a benne lakók életét. A karácsonyi ünneplés megkívánja tőlünk, hogy a bensőséges családi légkört veszélyeztető hatásokat távol tartsuk. Ha mégis találkozónánk ilyenekkel, merjük és tudjuk a magunk igazát megfogalmazni. Szívesen látjuk a gombát asztalunkon, hegyes vidékeken az erdő ajándéka, de kiolthatja életünket, ha válogatás nélkül rakjuk a lábásba majd az asztalra. Merjük megkülönböztetni azt, ami számunkra előnyös és hasznos attól, ami kárt okoz!

A házépítés következő szakasza a falak építése. A gyakorlatban téglákat teszünk egymásra, illesztünk sőt ragasztgatunk össze.

A karácsonyi boldogság sok-sok apró, néha jelentéktelennek tűnő emberi magatartásból áll össze. Még vége sincs a Karácsonynak, de már készülni kell a következőre. A családdal együtt töltött vasárnapok, a csöndben hétköznapi esték, a közösen megbeszél

Gyigasz!
Vigasz!
Kis szunyog!
Luce!

Zuce!
Kicsi fog!

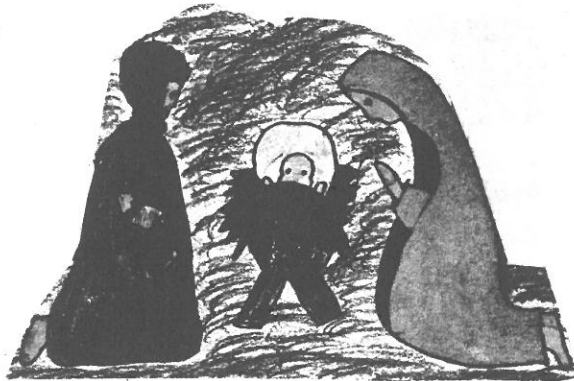
Gyertek hamarost!
Vár a fa,
dísze sincs, nincs rajta ruha,
fedjük, - Télapó is segít -
cigány ruhával ágait.

Fejére kell legelőbb
rakni cigány fejedőt.
Fülébe

félhold karikát,
nyaklánc ékesítse nyakát,
láncon csillogó gyöngyszemek,
mellére rakjunk rengeteg
sátrat, a sátrak előtt
tábortüzet is, perzselőt,
körötte táncot táncolunk,
cigány dalokat dalolunk.

Aki még nincs itt, mire vár?
Lánykák, fiúcskák, áll a bál!

Györe Imre fordítása

Lalbank Lajos
plébános

gondok, aggodalmak készítik elő a következő Ka -
rácsonyt. Az esztendő folyamán megélt közös örömök
nélkül nincs igazi Karácsony!
Végül a megépített falakra fölkerül a tető, mely
védelmet nyújt a ház lakóinak.
Karácsonyi ünneplésünkben mindent meg kell tennünk
azért, hogy Jézus Krisztussal ünnepeljünk! Nélkü-
le nincs keresztény Karácsony. Nélküle az ünnep
félbemaradt, tető nélküli házhoz hasonlít. Nem ad-
hatja meg nekünk az igazi örömet, az öröm állandó-
ságát.

ADVENT und WEIHNACHTEN Advent és Karácsony

A karácsonyi ünnepeket megelőző 9 napon az ú.n.
"Herbergsucherinnen" (szálláskeresők) járnak
imádkozni a faluban. Minden csoport 9 tagból áll.
A csoportot vezető asszonymál van a szállást ke-
reső Szent Családot ábrázoló kép, melyet kendő-
be csavarva és a szíve táján tartva hoz magával.
Minden nap más-más taghoz mennek el. Mielőtt be-
térnének valahová, a következő szavakkal kérnek
bebocsájtást: "Gelobt sei Jesus Christus! Die
heilige Familie sucht Herberge". Ezután a szent-
képet vivő asszony a ház asszonyához fordulva
így szól:

O Freundin, nimm sie auf in ihrer kalten Wander-
schaft! Die schönste Mutter Jesu in ihrer unbe-
fleckten Mutterschaft,
Verehr' sie aber nicht nur heut' und morgen,
Sondern hilf bestandig ihre Ehr' besorgen".

A háziasszony így válaszol:

Sei gegrüsst, o Jungfrau rein,
Mit Freuden nehm' ich Dich in meine Wohnung ein,
Verehren will ich Dich von ganzem Herzen,
Verlass auch Du mich nicht in meinen Todesschmerzen."

Ezután bevonulnak a szobába, elhelyezik a képet
az "oltáron", leborulnak előtte, és megkezdődik
az ájtatosság. Ennek rendje nem kötött: az Úr an-
gyalát, a Szent József Litániát, a rózsafüzért
imádkozzák, énekelnek. A következő napon más tag
házába mennek, így folyik ez egészen Karácsony
estig. Ahol utoljára járnak, ott Gyertyaszentelő
Boldogasszony napjáig marad a kép. A család meg-
őrzi és állandóan olajmécsest éget előtte. Ha olyan
tagnál marad a kép, aki az olajmécsest nem tudja
kifizetni, akkor közösen állják a költséget. Feb-
ruár 1-én ismét összegyűlnek ott, ahonnan el-
indultak, elvégzik a teljes ájtatosságot és kö-
zösen megvacsoráznak. December 15. és február 2.
között a résztvevőknek ajánlatos gyónni, áldoz-
ni, alamizsnálkodni. Misét is fizetnek a Szent
Család tiszteletére, és ők fizetik azt a virá-
got, amellyel február 2-án az oltárt díszítik.

(Feljegyezte Gromon András 1968
november 17-én, Szatura Jánosné,
sz. Krupp Anna, 70 éves)

Kis Karácsony

Hull a pelyhes fehér hó ... mondja a gyermekdal szövege így Karácsony felé közeledve, Advent idején. Am ezt a szürke novemberi, december eleji tájat meghitté, puhává varázsló fehér csapadék az utóbbi években inkább csak a dalban létezik, a teleink nélkülözlik. Az időjárás jellege olyan, mint ha egy új jégkorszak felé közelednénk; hideg és száraz.

Szomorúan tapasztaljuk köznapjaink valóságában, hogy ez a jégkorszak már meg is jött; a szívekben honol. Szokásaink kiüresedtek, a "konzumidióta" hajsza az ajándékok után -- embertelen.

Szerencsésebb (szerveesebb) korokban és közösségekben a karácsonyvárás számtalan tevékenységen, rítuson keresztül hangolta a szíveket a karácsonyesti nagy, együtt megélt öröme, békére, szeretetre.

Ilyen volt az ajándékkészítés sok titkos órája, boldog izgalomban dolgozva, újra és újra ízlelgetve a remélt hatást. Így igazán személyre szóló ajándékok készülhettek. Hosszú időt - egy hónapot -, vett igénybe az angoloknál a karácsonyi puding készítése. Ezen tevékenység során együtt volt a család, békés örömben végezték a karácsonyváró tevékenységeket, beszélgettek, miközben a puding masszáját árgyúrták naponta, egyre több finomságot dolgoztak bele és közben még rummal is öntözgették.

Az adventnek ezt az időszakát az egyház rituáléi is megszentelik. A Karácsony előtti időszaknak a misztikus és szakrális jellege már a kereszténység előtti időkben is megvolt. Karácsony napja (dec. 25.) felezi az évnék azt az időszakát, ami dec. 13-tól (Luca napja) január 6-ig (vízkereszt) tart.

A Megváltó születésnapját 350-ben tette I. (Szent) Gyula pápa december 25-re. Nem véletlenül; ezzel a bölcs döntéssel ki akarta fogni a szelet a pogányok vitorláiból, a planétaistenhitben tévelygő, leendő hívőket akarta a keresztény vallás mellé állítani.

Mert ez a nap talán már év - ezredek óta fontos ünnep volt a népeknek, a téli napforduló ünnepe. Ünnepezték a rómaiak a Saturnáliákon, ünnepezték a perzsa Mithrasz-hívők, sőt és főleg északon Woden és Thor isten követői. A visszatérő fényt ünnepezték, a legsötétebb nap után a fényében egyre növekvő Napot, a hosszabb nappalokat, a nemsokára újjászülető élet, természet reményét.

Az év legsötétebb része féltelmes és egyben szent időszak is volt. A Luca napjától Karácsonyig terjedő időszak a legmegfelelőbb a varázslásra és bűbájosságra, de a szent elmélyedésre is. A latinok szavajárása szerint: "mundus patet", mikor is az istenek és felsőbb hatalmak a földön járnak, vagy ahogy ennek német párja tartja, a pogány felfogás színeiben: "wo die Hölle oder der Teufel los ist".

Az az időszak tehát, amikor a Gonosz -is- a Földön jár.

A sok féltelme, hideg és sötétség után jött tehát az ünnep, a karácsony kirobbanó öröme.

A korai kereszténység szimbolikájában Krisztust, a Megváltót azonosították az újjászülető Nappal. Szent Ciprián a harmadik században így kiáltott fel például: "Mily csodálatos az isteni gondviselés, amelyik napon a Nap született, jött a világra Krisztus is!"

Maga a karácsonyfa is kozmikus jelkép - világfa, amely az alsó világot köti össze az égbolttal, az örök és isteni valósággal. Ágain gyümölcsök (almák) lógnak - mint az Édenkert fáján - és gömbdíszek, egyszerre jelképezve a "gyümölcstermő" Szüzanyát és a világfa-istennő gyermekeit: az égitesteket. A piramisszerűen elrendezett égő gyertyák az év során a növekvő és csökkenő világosságot/ a Nappályát/, a fa csúcán a fényes csillag a kisdedet (vagyis a pályája delelőjén újjászüle-

tett Napot) jelképezi. A fenyőfa Európában a leggyakoribb örökzöld, maga is szimbóluma a zord télben is diadalmaskodó életnek. (Magyarországra Németországból került, ahol az 1600-as évektől említik, mások szerint Luther M. honosította meg. Nálunk először Brunswick Teréz grófnő állítottatott fenyőfát, 1825-ben.)

Párja az égi világfa, a Tejút, aminek a töve (metszése a horizonton) pedig éppen a téli Napforduló helye. Így az újjászülető Nap a Tejút hasadékból - öléből - az alvilág fekete vizéből látszik kiemelkedni. Így szakralizálta (tette szentté), és építette be liturgiájába a keresztény egyház a korábban is megült ünnepeket. Valószínűleg belátta, hogy a kiirtási kísérletek csak ellenállást szülnének, így új tartalommal megtöltve azonban kétszeres fényvel fognak majd ragyogni ezek az ünnepek.

Nem tévedett!

Az utóbbi évtizedekben itt Kelet-Európában viszont sok, magát csalhatatlannak gondoló férfiú tévedett igen nagyot, midőn azt gondolta: ki lehet irtani ezeket a keresztény ünnepeket, rövid időn belül, erőszakkal, tiltással.

Szegényes eszköztáruk hosszú időn át fogja bővíteni kabarészerzők arzenálját. Ugye, mindannyian emlékezünk ezekre: Jézus születésének ünnepe fenyőfa-ünneppé kívánták változtatni, a fa alá tett ajándékot pedig nem a Jézuska hozza úgy, hanem a Télapó (még csak nem is Mikulás, mert neki a neve is Szent Miklósra utal, és Ő sem kívánatos) - ezt hirdették szócsöveiken keresztül. Bizonyára még sokan emlékeznek arra is, mikor Szenteste táncmulatságot volt kötelező szervezni a kultúrházakban, ahol természetesen csak a kivezényelt zenészek jelentek meg, aztán egy kis idő kivárása után ők is hazasettenkedtek a fa mellé, a családhoz. Természetes, hogy ez a gyűlöletes

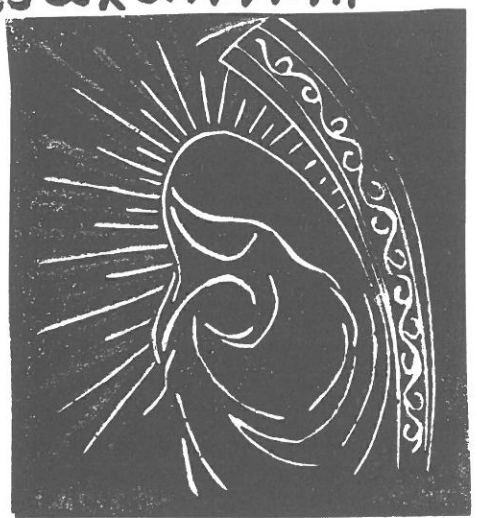
FOLYT. =>

kísérlet nem sikerülhetett.
 De ami nem sikerült ezeknek az új istenkirályoknak, azt részben elhozták a modern idők.
 Fel sem merem tenni a kérdést: milyenek a mi adventi estéink? Szolgálják-e a mi karácsonyváró esztétik a szívek ünneplőbe öltöztetését?
 Bizony, nem. Ugyanúgy nézzük a tévét, mint más napokon. Szívünket lapos féligazságok lángjánál melengetjük. Ideges hajszát folytatunk az egyre szerényebb ajándékok után, közben a fejünkben osztunk és szorzunk, hogy minden kiteljen a pénzünk-ből.
 Bach idejében a lipcsei polgárok a Tamás templomba siettek, mert minden adventi vasárnap felzengett a mester egy ünnepi kantátája, és Karácsony napjától pedig hat részletben a teljes Karácsonyi Oratórium.
 A mi balkanizálódó, szükségben (lelki szükségben is) szenvedő népünknek Lagzi Lajcsi húzza a talpalávalót a Skála előtt.
 Elveszett a karácsonyvárásból minden szakralitás, ünnepélyesség, ahogy az év többi részéből - az életünk-ből is.
 Kárpótolhat-e mindezért, hogy a nagy rohanás után este a fa alatt megállva valóban boldogan és szeretettel tekintünk szeretteinkre, csillogó szemű gyermekeinkre?

Kutas Gyula

Boldog Karácsonyt és
 békés Ünnevet
 Kivánnak Önnek
 a KÖNYVESDOLT és a KÖNYVTÁR
 dolgozói

Minden
 kedves vásárlónknak
 kellemes ünnepeket
 kívánunk
 "SANYI"
 DOLT

MindenKinek
 Kivánunk
 boldog
 Karácsonyt

7

"Csak aki szeretni tud, és önmagát elfelejtve a másoknak ajándékozza magát, az valósítja meg teljesen saját életét, és tükrözi a legmagasabb fokon földi sorsának értékét" (II.János Pál)

Ifjú Barátaim!

Ez év augusztusában a spanyolországi Santiago de Compostelában rendezték meg a történelem egyik legnagyobb ifjúsági zarándoklatát, melyet II.János Pál hirdetett meg. Rendkívüli zarándoklat volt ez, melyet keresztény fiatalok ezrei, de más vallású és felekezeten kívüli fiatalok is megtettek; gyalog, biciklin, vonaton, hajón és autóbuszon, hogy a harmadik évezred küszöbén hiteles emberi és keresztény tapasztalat részesei lehessenek. Egy olyan tapasztalaté, melynek révén átérezhetik, hogy képesek az egységes és szabad világ megteremtésére.

Jézus Krisztus születésének ünnepén nem találtam méltóbb gondolatot, mint hogy e találkozó lelki, szellemi üzenetét továbbítsam felétek.

Több, mint 500 ezer fiatal találkozott a "Monte del Gozo"-n, az Öröm Hegyén. Megható látvány volt a fiatalok végeláthatatlan folyama, a kora reggeli óráktól gyülekeztek, hogy részt vehessenek a találkozó egyik legjelentősebb eseményén, ahol II.János Pál pápa elmondta fiatalokhoz intézett üzenetét. Öröm volt látni a fiatalok ezreit, akik, túllépve a mai langyos társadalmon, megnyilatkozásaikkal igazolták, hogy vágnak az igazi és hiteles üzenetre.

"Az igazság az emberi lélek legmélyebb vágya. Mindenekelőtt az Istennel, az emberekkel, az élettel és a világgal kapcsolatos igazságok után kell szomjaznotok.--A keresztény szabadsága: kívül lenni saját egoizmusunk börtönén.-- Jézus Krisztus az Igazság! --Éljetek az Igazságban!-- Legyetek az Igazság tanúi!--

A keresztény arra hivatott, hogy szolgálja testvéreit és a társadalmat; pártolja és óvja minden ember méltóságát, tartsa tiszteletben, védje meg, mozdítsa elő a személyi jogokat, legyen egy olyan tartós és hiteles béke megalkotója, amely a testvériségen, a szabadságon, az igazságoságon és az igazságon nyugszik."- mondta a pápa.

A felhívás középszerűség nélküli programot adott, ez a program romokba dönti mai világunk oly sok maga körül forgó sémáját.

Fiatal Barátaim!

Legyen ez az üzenet a mi Karácsonyunk lelki és szellemi

programja!

Lépjétek túl a felnőttek belső félelmén, s merjétek, magatokat elfelejtve, a másoknak ajándékozni gondolataitokat, vágyaitokat, elképzeléseiteket! Nem építhetjük pusztán saját otthonainkat, miközben kerítéseinken túl, jelképesen de valóságosan is, elnyel bennünket és a felénk közeledőket is a sár és a por. Legyetek igényesek önmagatokkal szemben! Ne elégedjétek meg az olcsó szórakozási lehetőségekkel, miközben megfosztanak benneteket az igazi értékektől! Keressétek az alkalmat, hogy egymással találkozzva, beszélgetve megismerjétek egymást, s így lebontsátok az elmúlt évtizedekben közénk húzott falakat! Érezzétek a felelősséget, különösen Ti, akik főiskolákon, egyetemeken tanultatok, és a szellemi értékek ismerőinek valljátok magatokat, hogy ezeket az új utakat egymás felé megtaláljátok! Az embert értelmiségivé nem végbizonyítványa teszi, hanem az, hogy képes az igazi emberi értékeket saját és közössége életének alapjává tenni.

A munkás és értelmiségi (intelligencia?) megosztása sötét, lecsengett ideológiák szótárába tartozik, amely csak arra volt alkalmas, hogy a közösségek egységét megbontsa. Hinnünk kell az egyetemes emberi értékek létezésében, melyek ott szunnyadnak szívünk mélyén, akár kétkezi munkával, akár íróasztal mellett keressük kenyerünket. Keressétek egymás társaságát, építsétek ki az egymás felé vezető utakat!

"Viseljétek el egymás gyöngéit... Aki beképzeli magának, hogy valami, holott semmi, önmagát áltatja. Vizsgálja meg mindenki saját tetteit ... (Gal. 6, 2-5)

Felelősek vagytok egymásért és kiskorú testvéreitek jövőjéért!

Ha nem tudjátok elfogadni az oly gyakran tapasztalható versengést és torzszalkodást a családok és testvérek között, a rosszul politizáló felnőttek pártos széthúzását, az nem jelentheti azt, hogy az életből kilépve illegalitásba vonultok, s az egoizmus börtönébe zárkoztok. Ne engedjétek, hogy a fejetek fölött átnyúlva, koncepció nélküli, megfáradt generációk alakítsák jövőtöket! Jézus Krisztus, Isten Fia emberré lett. Vállalta az emberekkel való közösséget, hogy a testvéri szeretettel átítatva, magasabbra emelje az embert, egyéenként és közösségében. Nem tekinthetünk pironkodás nélkül a betlehemi jászolra, ha lemondunk arról, hogy az igazság tanúi legyünk ebben a világban.

"Csak aki szeretni tud, és önmagát elfelejtve a másikkal ajándékozza magát, az valósítja meg teljesen saját életét, és tükrözi a legmagasabb fokon földi sorsának értékét. "

Ezzel a lelkülettel, belső elhatározással álljunk
KARÁCSONY ÜNNEPÉN a betlehemi jászol elé!

*Hoffer József
Kaplan*

IMÁDSÁG MEGFÁRADTAKNAK

Alkotni vagyunk, nem dicsérni.
Gyerekeink sem azért vannak,
Hogy tiszteljenek bennünket
S mi, Atyánk, a te gyerekeid vagyunk.
Hiszünk az erő jó szándékában.
Tudjuk, hogy kedveltek vagyunk előtted,
Akár az égben laksz, akár a tejben,
A nevetésben, sóban, vagy mibennünk.
Te is tudod, hogyha mi sírunk,
Ha arcunk fényét pár könnyecsepp kócelja,
Akker szívünkben zuhatagek vannak,
De erősebbek vagyunk gyöngé életünkénél,
Mert a fűszálak sese cserbulnak ki,
Csak a kardok, ternyek és öllő igék,
Mest mégis, megfáradván
Dicséreteddel keresünk új erőt
S enmagunk előtt is térdet hajtunk, mondván:
Szabadíts meg a gonosztól. Akarem.

/József Attila/

A napkeleti bölcsek utja Jézushoz

Alapige: Máté 2:1-12

I. Nagyon messziről érkeztek meg Betlehembe a napkeleti bölcsek.

H iszen kb. 1.000 km-t kellett gyalogolniuk vagy tevegelniük, életüket, biztonságukat kockáztatva.

Még nagyobb távot kellett legyőzniük lelkileg, hisz pogány mágusok, csillagjósok voltak; a jövőt a csillagok állásából próbálták megjósolni. Isten népe e babonában már akkor sem hitt, hisz tudta, nem az égitestek, hanem az Alkotó határozza meg sorsunkat. A napkeleti bölcsek történetének üzenete, hogy Isten a pogányokkal is tesz csodát. Elhívja őket a Messiáshoz. Az ő nyelvükön, a babonaság nyelvén szól hozzájuk, hogy utjuk végére kiemelje őket babonaságukból.

Nem tudhatjuk, hogy a napkeleti bölcsek miből értették meg, hogy a csillagkép, melyet látnak, a zsidók várva várt Messiásának megszületését hirdeti; tán a Babilonban élő zsidóktól ...

Bizonyára azért indultak a hosszú és veszedelmekkel teli utra, hogy meggyőződjenek arról, vajon beteljesedett-e az, amit a csillag hirdet.

"Boldog, akinek vezérlője Isten. Bár kemény utakon vezérli is, de célját elérve örvendezhet!"/Kálvin/

Ha a csillag nyomán a pogány bölcsek elindultak a Megváltó felé, úgy mi is, életünk bármely messzeségéből megindulhatunk Jézus felé! Vajon a mi bölcsességünk kész-e leborulni Jézus előtt?

A napkeleti bölcsek a csillag nyomában indultak el, ám úgy gondolták, a megszületett király nem lehet másutt, csak a főváros királyi palotájában.

II. Kikkel találkoztak a napkeleti bölcsek Jeruzsálemben?/Máté 2:2-5/

Az önző Heródeessel; üres lelkű irástudókkal; a megfélemlített néppel.

"Bármily erőszakos ember volt Heródes, tudnia kellett, hogy hatalmát egy ujszülött meg nem ingathatja. Miért zavaredett akkor úgy meg? Mert korábban Isten ígéreteinek nem adott hitelt. Azt gondolta: hiába reménykedik népe a Megváltóban, az ugysem segíthet rajtuk. Szerencsésjétől, sikerétől megrészesedve megvetette a prófétákat. A napkeleti bölcsek megérkezéssel az Úr megfosztotta a nyugalmatól."/Kálvin/

H eródes udvarának üreslelkű irástudóit csak az elméleti érdeklődés vitte Jézushoz. Ott élnek az ígért közelében, másokat utba tudnak igazítani, ők maguk azonban soha nem indulnak el, hogy hódoljanak a megszületett előtt.

A nép belefáradt Heródes pusztításaiba; békességre vágyott. Mindazokat, akikkel a napkeleti bölcsek Jeruzsálemben találkoztak, önzésük, üres lelkük, félelmük tartotta vissza attól, hogy Betlehembe menjenek.

Téged ezen a Karácsonyon mi tart vissza attól, hogy elindulj Jézus felé, hogy ÉLETED NAGY KARÁCSONYÁN végre VELE találkozz?

A napkeleti bölcsek, bár senki nem ment velük, elmentek Betlehembe. Itt egy szerény jászalbölcst találtak, de tudták, aki benne fekszik, az Isten küldötte.

Vajon téged, a 20. század emberét, nem tart-e vissza, ha senki nem megy veled Jézushoz? Ha ott, ahol Ő van, csak nagy szerénységet találasz?

Ma is járnak köztünk emberek, akik mint a napkeleti bölcsek, tiszta vágyakezéssel szívükben szeretnék látni a Megváltót. Előbb azonban ve-lünk, Isten népével kell találkozni. Ha bennünket látnak, mit gondolnak majd a Megváltóról? Látszik-e az életünkről, hogy Ő életét adta azért, hogy bűneinktől, f éllelmeinktől, féltékeny önzéseinktől megváltson minket? A te életedben miként látszik, hogy Megváltód meghalt érted? Egy meg nem váltott élet hogyan képviseli a világban Krisztust?

III. "Amikor meglátták a csillagot, igen nagy öröm töltötte el őket!"

/Máté 2:10/

Heródes, bár elért mindent, amit ember elérhet, az igazi boldogságot nem nyerte el; lelke nyugalomát, azt a teljes örömet, ami megelégedést, nyugalomát, biztenságot ad. A 20. század emberének ezer módja van, hogy ideig-óráig talmi fénnel ragyogó örömeket szerezzen magának. Am mire eléri álmai kék madarát, lelkében újabb éhség támad, más jóra, más élvezetre, más öröme ... Te ezzel ne elégedj meg! Mennyei Atyánk meg - adta a lehetőséget arra, hogy a teljes örömet elayerd!

Hogyan? A napkeleti bölcsek példáján megtanulhated!

"Amikor meglátták a csillagot, igen nagy öröm töltötte el őket!

Számunkra a Karácsony legfontosabb üzenete:

Isten nekünk kínálja ezt az örömet! Ezt hirdette az angyal is a pásztereknek: " Ne féljete, mert ime, hirdetek néktek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma néktek!" / Luk. 2:10/

Aki egyszer már találkozott Krisztussal ÉLETE NAGY KARÁCSONYÁN, az már nem keres más örömet, hisz a legteljesebbet már megtalálta!

A teljes örömet Jézus adja, aki azért jött e világra, hogy
 " az én örömöm legyen bennetek és a ti örömötök teljes legyen! "

IV. Akik Karácsony után más uton jártak /"Más uton tértek vissza
 hazájukba" Máté 2:12/b /

A napkeleti bölcsek, ÉLETÜK NAGY KARÁCSONYÁN, találkoztak Jézus-
 sal. Eztán már nem járhattak a régi uton. Megintettek, hogy más ut-
 on térjenek haza. E mondat valódi jelentése

a más ut evangéliuma.

Karácsonyunk értelme: aki találkozott már Jézus Krisztussal, az
 nem járhat a régi uton! Nem élhet úgy mint régen. A más ut más éle-
 tet jelent. Kétezer év óta nagyon sokan találkoztak Krisztussal.
 Csedálatos új utakon kezdtek járni. Pál apostol, Augustinus, Szent
 Ferenc, Ady Endre élete mind-mind hitvallás arról:

"Megvakultak hiru szemeim, meghalt ifjuságom, de őt,
 a fényest, nagyszerűt mindörökre látom!"

Ha úgy érzed, hogy az Ő öröme hiányzik az életedből, kérd Krisztust,
 költözzön az életedbe! Vezéreljen a Más Utra, hogy járhas rajta
 telje örömmel!

Riskó János
 református lelkész

Dec. 24-án vas. a szokott rendben,
 fél 11-kor istentisztelet,
 több gyermek keresztelődjével.

Dec. 24-én, szenteste 22 órakor
 éjjeli istentisztelet.

Dec. 25-én és 26-án, ünnep mindkét
 napján ünnepi istentisztelet-
 re és urvacsorára várjuk a
 gyülekezetet.

Élt Anderrában egy fiatalember, akit zsidónak tartottak. Érdeemes lenne elbeszélni származásának vélt történetét, mindennapi kapcsolatát az anderraiakkal, akik a zsidót látják benne: a róla alkotott kész képet; ezzel fogadják mindenütt. Itt van például gyanakvása a saját lelkiületével szemben; hiszen ahogy az anderraiak tudják, egy zsidónak nem is lehet lelke. Így aztán csak kiváló értelmére támaszkodhat, éppen ezért --kénytelen-kelletlen-- egyre eszesedik. Vagy például a pénzhez való viszonya, ami Anderrában is nagy jelentőségű: tudta, érezte, amit mindenki kimondatlanul gondolt; vizsgálta magát, igaz-e valóban, hogy folyton a pénzre gondol, addig vizsgálta magát, amíg fölfedezte, hogy igaz, így van, valóban, mindig csak a pénzre gondolt. Elismerte, csatlakezett, és az anderraiak egymásra pillantottak, szótlánul, még a szájuk is alig rándult.

A haza dolgaiban is pontosan tudta, mit gondoltak; ahányszer csak szájára vette a szót, eleresztették a fülük mellett, ahogy a mecsekba esett pénz után sem nyul az ember. Hiszen a zsidónak, ezt is tudták az anderraiak, olyan hazái vannak, amiket választ, amiket megvásárol, de nincs olyan hazája, mint nekünk, olyan, ahol beenszülött, és bármilyen jóindulattal is gondolta, ha anderrai érdekeltségről volt szó, a süket csönébe beszélt. Később fölfogta, hogy nyilvánvalóan hiányzik belőle a tapintat, igen, egyszer a szemébe is mondták, amikor elcsüggedt a magatartásuk miatt, és eggyenesen szenvedélyessé vált. A haza másoké, egyszer s mindenkorra, s hogy ő a hazát szeretni tudná, ezt nem várták tőle, ellenkezőleg, kitartó kísérletei és toberzásai csak a gyanakvás szakadékát nyitották meg; kegyet hajhász, előnyt, telakedőan bizalmat, amit az emberek akkor is a célhoz vezető eszköznek éreztek, amikor ők maguk sem ismerték föl lehetséges célját. Így ment ez egyre, míg egy napon fölfedezte, nyughatatlan és mindent széttágoló elméjével fölfedezte, hogy valóban nem szerette a hazát, már a pusztá szót sem, amely minden alkalmmal, amikor csak használta, kines helyzetet teremtett.

Nyilvánvalóan igazuk volt. Szemmel láthatóan egyáltalán nem tudott szeretni, nem tudott szeretni anderrai értelemben; megvolt benne a szenvedély tüze, ezen t ulmenően minden bizennyal az értelem hűvössége, és ezt bosszuvágya mindig készenlétben álló titkos fegyverének tartották; hiányzott belőle a kedély, az összekevécselő; hiányzott, és ez félreismerhetetlen volt, a bizalom melege. A vele való érintkezés ösztönző volt, igen, de nem kellemes, nem kedélyes. Nem sikerült neki olyannak lennie, mint mindenki más, és miután hiába próbált nem feltűnni, a másságát még ráadásul egyfajta

daccal, büszkeséggel és alattomos gyűlöléssel viselte, amit, mivel saját magának sem volt kellemes, még buzgó udvariassága mázával is bevent; még ha meghajelt, az is egyfajta szemrehányás volt, mintha környezete lenne hibás abban, hogy zsidó -

A legtöbb anderrai nem tett neki semmit.

Vagyis semmi jót sem.

Másrészt viszont voltak szabadabb és haladóbb szellemű anderraiak is, ahogy nevezték magukat, olyan szellemiségűek, akik az emberségesség elkötelezettjeinek érezték magukat : becsülték a zsidókat, amint azt hangsúlyozták, éppen zsidó tulajdonságaik miatt, elméjük élessége miatt és így tovább.

Kitartottak mellette haláláig, amely berzalmas volt, olyan berzalmas és kiállhatatlan, hogy még azok az anderraiak is elszörnyülködtek, akiket az nem érdekelt, hogy már az egész élete is berzalmas volt. Vagyis ők nem siratták tulajdonképpen, vagy egészen nyíltan szólva nem hiányolták - csupán azokon háberedtek fel, akik megölték, és azen, ahogyan ez történt, mindenekelőtt a módján.

Sokáig beszéltek róla.

Míg egy nap kiderült, amit ő maga már nem tudhatott meg, az elhunyt: hogy lelencgyerek volt, akinek később fölfedték a szüleit, anderrai volt, mint bármelyikünk -

Nem beszéltek róla többet.

Az anderraiak azonban, anányszer csak tükörbe néztek, iszonyattal látták, hogy ők maguk viselik Judás venásait, mindegyik közülük.

Ne csinálj magadnak faragott képet, szól a parancs, Isten parancsa. Ez ilyen értelemben is érvényes lehet: Isten, mint az élet minden emberben, valami, ami megfoghatatlan. Ez egy olyan véték, amit, éppugy, ahogy rajtunk elkövetnek, mi magunk is szüntelenül elkövetünk -

Kivéve ha szeretünk.

Saját halálát add meg, Istenem,
mindenkinek , azt, mi létében érik,
amelyben vágy volt, inség s értelem.

/Rainer Maria Rilke: Az áhitat könyve, részlet/

CHRISTKINDL-SINGEN

"Darf das Christkindl herein?"

"Ja".

Mária, József és az angyalok belépnek a szobába, a bölcsőt a Kisjézussal az asztalra állítják és énekelnek:

Ich tret herein am Abend ganz spat,
Ich bin der Engel mit meinem Stab,
Ich bin der Engel mit meinem Stab, mit meinem Stab
Ich geh' in' Zimmer Wohl auf und ab,
Ich trag den Zepter in meiner Hand, in meiner Hand.
Ich geh' durchs ganze Vaterland.

Maria, Maria, tritt herein,
Es wird dir schon erlaubt sein.

Maria: Herein bin ich getreten, ob eure Kinder fleissig beten?
Wenn sie fleissig beten und singen, wird man goldene Gaben bringen!
Wenn sie nicht fleissig beten und singen,
wird die Rute umherspringen!

Engel: O Maria, sei nicht so "org", es geschieht nach deinem Wort,
Tu dich nochmals umbedenken, tu den Kindern Gaben schenken.

Maria

u. Engel: Josef, herzlichster Josef mein!
Geh herein und wieg' das Kindlein ein!
Josef: Wie soll ich das Kindlein einwiegen?
Ich kann mein alten Rücken nicht biegen.
Schlaf' ein, schlaf' ein o Kindelein!

Maria

u. Engel: Josef, herzlichster Josef mein!
Was soll dem Kind sein Name sein?
Josef: Jesus soll sein Name sein!
Alle: Jesulein, Jungfrau rein, Jesus soll sein Name sein!

Maria

u. Engel: Josef, herzlichster Josef mein!
Was soll dem Kind sein Windlein sein?
Josef: Schlare solln sein Windlein sein.
Alle: Schlarelein, Jungfrau rein, Schlare solln sein Windlein sein!

Maria

u. Engel: Josef, herzlichster Josef mein!
Was soll dem Kind sein' Wiege sein?
Josef: Krippe soll sein' Wiege sein.
Alle: Krippelein, Jungfrau rein, Krippe soll sein' Wiege sein.
Alle: Schlaf liebster Jesu, schliess Deine Äugelein!
Herzlichster Jesus!
Nimm mal die Ehre, und jederman die Krippe,
(Hast) Du ausgeschlafen o Jesulein?
Das Kind liegt in der Krippe, so wunderbarlich, so schön!
Das schönste Kind auf Erden, ein Lichtlein, goldene Stern!
Er hat die Nacht erblicket, ihr Kinder fürcht euch nicht!
Seh't ganz wohl von seiner Liebe, sein Vater, als sein Kind.

Jetzt treten wir ab, von jenigem Platz, von jenigem Platz,
Und wünschen wir allen glückselige Nacht!

Gelobt sei Jesus Christus! In aller Ewigkeit!

(A Christkindlied" szövegét Mirk Terézia, sz. Nick jegyezte le, közreadta Fogarasy/Fetter Mihály)

KYRIE

**Könyörülj rajtam, Uram, mert ellankadtam;
gyógyíts meg engem, Uram, mert megháberedtek
csontjaim! / 6. Zs. 3. v. /**

Mint Krisztus, midőn született,
a nem-sejtett feszületet
bőmbölvé már mint csecsemő -
sirek befelé - engem, ó,
a cserbenhagyó, hűtelen
- hisz nem vagyok biüntelen -
elóget - éget szüntelen;
ó, mennyi, mennyi bűn terem
egünk, lelkünk, szívünk alatt -
hogy fiainknak is marad
s unekáink fiainak.

Fárasztó volt a mai nap.

S most sirem a feszületet
- egy hesszu, sejtetlen tusa
bőmbőlő kicsi Krisztusa,
- akker, midőn megszületett.
/ Szilágyi Demekes /

Az ünnepeket megelőző hetekben betlehemesek járnak a falut. Az ajtó előtt megállva becsöngetnek, s megkérdezik, bemehetnek-e? Mindenütt szívesen fogadják őket, hisz ünnepi hangulatot hoznak. A család körülveszi őket és áhítattal hallgatja az örömhírt.

Karácsony este általában borókafát, vagy ágat díszítenek, aranyozott dióval, fenyőtobozzal, almával. A karácsonyfa alatt kis tányérban zöldellő búza van, melyet Luca napján vetnek, középen mécses ég.

Az est folyamán, miután a köszöntők elmentek (Chris-kindl-Spiel), tömjénnel körülfüstölik a házat, a szobákat, a sarokba szenteltvizet hintenek, hogy a boszorkányokat kiűzzék.

Az éjjéli misére, egy-két családtag kivételével mindenki elmegy. Mielőtt a templomba indulnának, az apa az istállóba siet, felkelti a lovakat, marhákat, mondván: "Der Heilend ist geboren! Utána abrakot és szénát ad nekik (ma kivételesen többet" a laŭnx Fuuda"), hogy az éjjéli mise alatt, amikor az állatok emberi hangon szólalnak meg, ne panaszkodjanak. Túl korán senki nem megy az éjjéli misére, mert a holtak, akik közvetlenül előtte tartják a miséjüket, magukkal vinnék a közük tévedt embert: Hogy az otthon maradottak ne féljenek, a késő esti óráktól pásztorok járnak a falut, túlkölnék, ostorukkal csattogtatnak.

(Lejegyezte Gromon András 1968 november 24-én, Bruckner Jánostól, 72 éves. A Karácsonyhoz kapcsolódó hiedelmek már akkor sem éltek.)

